

Deti a ich práva v Pezinku

V januári tohto roku REVIA – Makokarpatská komunitná nadácia a Mesto Pezinko uskutočnili medzi mladými ľuďmi v Pezinku dotazníkový prieskum zameraný na zisťovanie ich názorov na podmienky života v našom meste. Na prieskume sa zúčastnilo 192 respondentov, žiakov 7. – 9. ročníka pezinských základných škôl a študentov všetkých stredných škôl. Opýtaní sa vyjadrovali o možnostiach ako tráviť voľný čas, ako presadiť v škole alebo meste svoje nápady a názory a v neposlednom rade aj o svojich právach. Keďže táto špeciálna príloha časopisu Pezincan ku kampani *Mesto priateľské k deťom* je

venovaná právam detí, uverejňujeme v nej časť výsledkov spomínaného prieskumu, ktoré sa týkajú tejto oblasti.

Odpovede na otázku – *Vieš, že deti a mládež majú svoje práva? Ak áno, niektoré vymenuj:*

– 66 respondentov uviedlo, že nevedia o svojich právach. Zároveň 26 detí a mladých odpovedalo, že vedia o svojich právach, ale žiadne nevedeli konkretizovať.

– 100 vedelo, že majú svoje práva a zároveň niektoré z nich konkretizovali: v 90% odpovedí sa vyskytlo právo na vyjadrenie svojho názoru a právo na vzdelanie. Ďalšie práva, ktoré respondenti uviedli: právo na

voľný čas, na zábavu, prístup k informáciám, právo na lásku, jedlo, starostlivosť, deti nesmú pracovať, nesmú byť týrané a sexuálne zneužívané, právo na rodinu a priateľov, právo na omyl, na slobodu prejavu, na vierovyznanie, na zdravý vývoj v rodine, na bývanie, na sociálne zabezpečenie, lekársku starostlivosť, na výchovu a rozvoj osobnosti, právo slobodne sa rozhodovať, právo nájsť si kamaráta s hocijakou farbou pleti, právo poslať list primátorovi o nedostatkoch v meste.

Ako vidno, nie všetci máme v tejto oblasti jasno, preto robíme na túto tému v tomto čísle osvetu.

Aby boli šťastné, zdravé a v bezpečí

Existuje medzinárodný zákon, ktorý sa volá Dohovor o právach dieťaťa, prijatý Valným zhromaždeným OSN 20.11.1989. Všetky krajiny na svete súhlasili, že tento zákon budú uplatňovať, okrem dvoch: USA a Somálska. Práva detí stanovujú, čo je im dovolené robiť a čo ľudia, ktorí sú za ne zodpovední, musia pre ne urobiť, aby boli šťastné, zdravé a v bezpečí. Samozrejme, aj deti majú určité povinnosti voči ostatným deťom a dospelým, pretože aj oni majú svoje práva (zdroj: www.unicef.sk).

Niektoré práva detí, vybrané z Dohovoru o právach dieťaťa:

- každý človek do 18 rokov života má všetky práva uvedené v tomto Dohovore,
- tieto práva máte bez ohľadu na to, kto ste, kto sú vaši rodičia, akú máte farbu pleti, akého ste pohlavia či vierovyznania, akým jazykom hovoríte, či ste telesne alebo inak postihnutí, alebo či ste bohatí alebo chudobní,
- každý musí uznať, že máte právo na život,
- máte právo na meno a pri vašom narodení by malo byť vaše meno,

mená vašich rodičov a dátum narodenia zaregistrované. Máte právo na štátnu príslušnosť, právo poznať svojich rodičov a právo na ich starostlivosť,

– od svojich rodičov by ste nemali byť oddelení, iba ak by takéto odlúčenie bolo na váš prospech. Ak by vás napríklad rodičia týrali, alebo nestarali sa o vás. Ak sa vaši rodičia rozhodnú žiť oddelene, budete musieť bývať len z jedným z nich, ale budete mať právo stykať sa s obidvomi rodičmi,

– kedykoľvek príjmu dospelí rozhodnutie, ktoré vás nejakým spôsobom ovplyvní, máte právo vysloviť svoj názor a dospelí ho musia brať vážne,

– máte právo vyhľadávať informácie a povedať čo si myslíte, či už ústne, písomne, formou umenia, avšak váš prejav nemôže útočiť na iných,

– máte právo myslieť si čo chcete a vyznávať také náboženstvo, aké chcete. Vaši rodičia by vám mali pomôcť naučiť vás rozlišovať čo je dobré a čo zlé,

– máte právo stretávať sa, kamarátiť sa a združovať sa s inými ľuďmi, pokiaľ to nezasahuje do práv iných,

– máte právo na súkromie. Môžete si napríklad viesť denník, do ktorého nemá nikto právo nazrieť,

– máte právo získavať informácie z rozhlasu, televízie, novin, kníh, atď. z celého sveta. Rodičia musia zabezpečiť, aby ste dostávali informácie, ktorým dokážete porozumieť,

– nikto vám nesmie ubližovať. Dospelí musia zabezpečiť, aby ste boli chránení proti zneužívaniu, násiliu a zanedbávaniu. Dokonca ani vaši rodičia nemajú právo vám ublížiť,

– ak ste postihnutí, buď mentálne alebo fyzicky, máte právo na zvláštnu starostlivosť a vzdelávanie, ktoré vám pomôžu vyrásť rovnakým spôsobom ako ostatní deti,

– máte právo na zdravie. Znamená to, že keď ste chorí, máte nárok na profesionálnu starostlivosť a lieky. Dospelí sa musia v prvom rade zo všetkých síl snažiť, aby ich deti neochoreli, najmä tým, že im dávajú stravu a starajú sa o ne,

– máte právo na primeranú životnú úroveň. To znamená, že rodičia musia zabezpečiť, aby ste mali čo jesť, čo si obliecť, kde bývať, atď.,

– máte právo na vzdelanie. Musíte

získať základné vzdelanie, ktoré musí byť bezplatné. Mali by ste tiež mať možnosť chodiť do strednej školy,

– účelom vašej výchovy je plne rozvinúť vašu osobnosť, talent a duševné a fyzické schopnosti. Výchovou by ste mali získať úctu voči vašim rodičom, kultúrnej identite, prostrediu v ktorom žijete a voči hodnotám iných, a tým byť pripravení na zodpovedný a pokojný život v slobodnej spoločnosti, rešpektujúci práva iných ľudí a svoje okolie,

– ak ste členom menšiny, máte právo na vlastnú kultúru, vyznávanie a praktikovanie vlastného náboženstva a používanie vlastného jazyka,

– máte právo hrať sa a právo na oddych a voľný čas,

– máte právo byť chránení proti drogám a ľuďom, ktorí sa živia výrobou a predajom drog,

– všetci dospelí a všetky deti musia tento Dohovor poznať. Máte právo učiť sa o svojich právach a dospelí by sa o nich mali učiť tiež.

Úplne znenie Dohovoru a viac o projekte Mesto priateľské k deťom nájdete aj na www.pknet.sk.

unicef

Linka Detskej istoty

Na číslo 0800112 112 môže zavolať každý, kto potrebuje pomoc alebo chce pomôcť.

LDI je prvou telefonickou linkou, špecializovanou na problematiku detí a mládeže v SR. Jej cieľom je možnosť okamžitého telefonického kontaktu dieťaťa pri potrebe komunikácie alebo konkrétnej pomoci v krízovej či stresujúcej situácii. Rozhovor vedie odborník, schopný kvalifikovane usmerniť dialóg a poskytnúť dieťaťu vhodné informácie.

Telefonický kontakt poskytuje volajúcemu dieťaťu pocit istoty a citovej podpory, ubezpečiť ho, že je tu niekto výlučne pre neho.

unicef

Sociálno-právna poradňa

Svoje odborné služby poskytujú pravidelne každý štvrtok a sobotu od 14.00 do 20.00 hodiny bezplatne.

Pracovníci poskytujú klientom relevantné informácie z oblasti práv dieťaťa, rodinného, pracovného ale i trestného práva a zákona o sociálnej pomoci.

O sociálno-právne poradenstvo a následné intervencie môže požiadať nielen dieťa či mladý človek, ale i každý dospelý v mene dieťaťa. Kontaktovať sa môžete na telefónnom čísle 0800112 112. Všetky poskytované intervencie v prospech detí a mládeže sú bezplatné.

Dodatok k aprílovej prílohe

V minulom čísle sme na tejto strane priniesli prílohu o možnostiach športovania v Pezinku. Do adresára športových klubov si doplňte:

– **Plavecký klub Pezinko**, kontakt: Nataša Urbančoková, Bratislavská 43 ul. 130, tel. 0907 682 987, Eva Pátoprstá, tel. 0903 701082;

– **zmena predsedu PŠC Pezinko**, Ing. František Moravčík, tel. 0905 604 792.

Stranu pripravili: Zuzana Frnová, Eva Lupová.